

ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 40

Problems and Suggestions for Management of
Diploma Programs (Bilingual Education) in Secondary Schools
Under the Office 40 Secondary Education Service Area

คำภาสน์ บุญเต็ม¹

Khamphas Bunterm¹

¹นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

E-mail : khaoww@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาประชากรทั้งหมด คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ที่เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 112 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .250 – .727 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .922 และประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะต่อการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ที่สำคัญมีดังนี้ ควรมีวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกับผู้บริหารและผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและลักษณะงานและเชิญผู้มีความรู้เชี่ยวชาญให้ความรู้แก่ครู มีการสำรวจแหล่งฝึกงานที่เหมาะสมกับผู้เรียนและหลักสูตร ควรมีการประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์กรประกอบของหลักสูตรและการวัดประเมินผลของหลักสูตรให้กับครู มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม กระบวนการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ควรสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสมและส่งเสริมครูให้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีที่ปรึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลให้เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้สอนควรกำกับติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ในการจัดการศึกษา ควรนำปัญหาและข้อเสนอแนะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป

คำสำคัญ : ปัญหา ข้อเสนอแนะ การบริหารหลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the problems of the curriculum administration of Certificate of Technical Vocation (Dual Education) in Secondary Schools Under the Office 40 Secondary Education Service Area (SESAO 40), and 2) to study the suggestions for curriculum administration of Certificate of Technical Vocation (Dual Education), in the secondary schools under SESAO 40. This research studied the whole population which was the teachers from 5 schools that implemented the curriculum of Certificate of Technical Vocation (Dual Education). They were 112 teachers and 12 experts. There were 2 types of the research instruments consisting of the 5-rating scale questionnaires with the discrimination range between .250 - .727 and the reliability of .922 and the issues of the group discussion. The research instruments were questionnaires and structured interview. The statistic for analyzing the data was the descriptive statistic.

The results of the research indicated that:

1. The problems of the curriculum administration of Certificate of Technical Vocation (Dual Education) in the secondary schools under SESAO 40, overall was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the highest mean scores were the curriculum development, followed by the implementation of the curriculum development plan and the lowest mean scores were the planning for curriculum development.

2. The suggestions for the curriculum administration of Certificate of Technical Vocation (Dual Education) in the secondary schools under SESAO 40 were as follows: The planning of the curriculum should be coordinated with the administrators and parents in organizing child-centered learning. They should adjust the teachers to teach according to their knowledge, ability and the characteristic of the work and supported them the training opportunity from the experts. They should survey the suitable internships for the students and curriculums, organize the meeting in order to inform and make the understanding of the structure, component of the curriculum including the curriculum measurement and evaluation. They should supervise, monitor and follow up the implementation of the curriculum according to the standards and indicators. They should support the resources sufficiently and appropriately to help make the curriculum. They should encourage the teachers to a training course and exchange the knowledge continuously. They should have counselors from vocational schools and appoint the supervisory, monitoring and evaluation committees systematically and clearly. The teachers should oversee the students continuously and listen to the need of parents, community and students in the education management. They should use the problems and suggestions as of the data to develop the quality plan next year.

Keywords : Curriculum Administration, Secondary School, Certificate of Technical Vocation (Dual Education), Secondary Education Service Area Office 40

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 52 ได้กำหนดให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครูคุณภาพและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูคุณภาพรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง เป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยความจำเป็นดังกล่าวครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนจะต้องร่วมมือกันปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้านอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาครัฐกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวิชาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวทุกภาคส่วน แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะเรียนทางด้านสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายตอนปลายควบคู่กันไปเมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะได้รับวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งนี้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับสถานศึกษาสังกัด สอศ. ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 1)

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ถูกแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ประเภทสามัญศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทอาชีวศึกษาหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมต้องพยายามปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ กอปรกับรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น

จังหวัดเพชรบูรณ์มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จำนวน 39 โรงเรียน และมีโรงเรียนในสังกัดที่จัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายตอนปลายในจังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มาแล้วสองปีการศึกษาจำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนน้ำร้อนวิทยาคม โรงเรียนวังโป่งพิทยาคม และโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม โรงเรียนเนินพิทยาคม โรงเรียนน้ำหนาววิทยาคม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจ สถานศึกษาอาชีวศึกษา และหน่วยงานภาคเอกชน รวมทั้งเครือข่ายประชาชนในการร่วมกันจัดการเรียนการสอนการฝึกประสบการณ์และพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีความรู้พื้นฐานและทักษะด้านอาชีพ ตามรายงานการประชุมของการประชุมร่วมระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตัวแทนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ตามโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และคณะกรรมการตรวจสอบติดตามและประเมินผลสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 6 กรกฎาคม 2560 ณ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายตอนปลาย มีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 40 ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีกระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming's Cycle: PDCA) มาใช้ในการบริหารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการตามกระบวนการบริหารคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2) การปฏิบัติการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผน การสอน การเตรียมวัสดุและสื่อ การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล 3) การตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 4) การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร และทั้งนี้ผลการศึกษาวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อการมีงานทำ อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูและหาวิธีการพัฒนาส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40
2. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40
3. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอนของเดมมิง (Deming) โดยใช้ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง มาเป็นกรอบในการบริหารหลักสูตร ขั้นตอนดังกล่าวดำเนินการในลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่องกันไปจะขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไม่ได้ โดยเริ่มจากขั้นตอนของการวางแผน (Plan-P) การปฏิบัติ (Do-D) การตรวจสอบการประเมินผล (Check-C) และการปรับปรุงพัฒนา (Act-A) ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 4) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ที่เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 112 คน

3. ตัวแปรที่ใช้วิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น คือ ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยจำแนก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการบริหาร

หลักสูตร 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 4) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

3.2 ตัวแปรตาม คือ ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 4) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยโดยใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล จากเครื่องมือ 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 82-83) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล การบริหารหลักสูตร และ 4) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล การบริหารหลักสูตร และ 4) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร ด้านการตรวจสอบประเมินผล การบริหารหลักสูตร และด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร ด้านการตรวจสอบประเมินผล การบริหารหลักสูตรและด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากกลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การประมวลผลข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นตามรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร พบว่า ควรมีวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกับผู้บริหารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เรื่องนโยบายของรัฐบาล ถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน ของนักเรียน จัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถของครูและลักษณะงานและเชิญผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ความรู้แก่ครู สรรวจแหล่งฝึกงานหลายๆ ที่ที่

เหมาะกับผู้เรียนและหลักสูตร ให้หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนกำหนดรายวิชาเรียนให้เข้ากับหลักสูตรสถานศึกษา มากที่สุด

2.2 ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร พบว่า ควรมีการประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้าง องค์ประกอบของหลักสูตรและการวัด ประเมินผลของหลักสูตรให้กับครู มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม กระบวนการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ควรสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสมและส่งเสริมครูให้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร พบว่า ควรมีที่ปรึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลให้เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้สอนควรกำกับติดตาม นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้ได้ผลการเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ในแต่ละรายวิชา ต้องได้เกรด 2 ขึ้นไป

2.4 ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร พบว่า สอบถามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนถึง ความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดย ให้มีทุกฝ่ายเข้ามามีส่วน ร่วมในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร นำผลการดำเนินงาน ปัญหาข้อเสนอแนะนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในปีต่อไป เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและ ชุมชน

สรุปและวิจารณ์ผล

การวิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญ สามารถนำมาอภิปราย ได้ ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหาร หลักสูตร และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการจัดการ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแนวใหม่ เพราะให้ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2558 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ถูกแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทสามัญศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทอาชีวศึกษาหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จากสภาวการณ์ปัจจุบัน ที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี อย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมต้องพยายามปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจ กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ กอปรกับรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษา แล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการดังกล่าว ได้เริ่มต้นมาในระยะเวลาไม่นาน ผู้เกี่ยวข้องจึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวน้อย ประกอบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางตั้งอยู่ในชนบทความพร้อมในด้านปัจจัยการบริหาร จึงมีความจำกัด

2. ด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรพบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้รับการกำกับดูแลจากผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการของโรงเรียนที่เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ทั้ง 5 โรงเรียน ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เช่น งานหลักสูตร งานจัดตารางการเรียนการสอน ทำหน้าที่ประสานงานกับอาจารย์ของสถานศึกษาคู่สัญญาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและเป็นผู้ติดตามแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานประสานงานกับผู้ปกครอง นักเรียน ต่อเนื่องไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ทิพย์ เชื้อขงยาง (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะปี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อม มีปัญหาระดับปานกลาง

3. ด้านการปฏิบัติตามแผนการบริหารหลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในประกาศ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 ระบุแนวการเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 และโรงเรียนที่เปิดเรียนตามโครงการยังไม่มียกเรียนที่จบการศึกษา ตามหลักสูตร การติดตามและประเมินงานในช่วงที่ผ่านมาสภาพปัญหาที่ประสบอยู่ยังเหมือนๆ กัน จึงใช้กระบวนการแก้ปัญหาโดยการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอาชีวศึกษาที่ทำความร่วมมือต่อกัน

4. ด้านการตรวจสอบประเมินผลการบริหารหลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนที่เปิดหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 5 โรงเรียนยังไม่มีข้อสรุปในการจัดการปัญหาการรายงานการนิเทศภายใน การจัดทำเอกสารหลักฐานการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เป็นปัจจุบันและเป็นระบบ อีกทั้งยังไม่มีคณะกรรมการ หรือหน่วยงานในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับจังหวัดโดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เข้ามาร่วมกำหนดแนวทางหรือประสานงานแบบบูรณาการร่วมกัน

5. ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาพบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ทิพย์ เชื้อขงยาง (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะปี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำปา สุขสว่าง (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์สภาพความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร และส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลการวิจัยในการปรับการเรียนการสอน

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดทำ วิจัยในชั้นเรียน การจัดแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน

1.3 สถานศึกษา หรือผู้ดูแลนโยบาย ควรมีกระบวนการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยเทคนิคและวิธีการอันหลากหลาย มีการรายงานการนิเทศภายใน การจัดทำเอกสาร หลักฐานการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เป็นปัจจุบันและเป็นระบบ

1.4 สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พัฒนาระบบการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรที่ทันสมัย

1.5 สถานศึกษาควรประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษาและควรใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40

2.2 ควรศึกษาการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในระยะ 3 ปี เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการใช้หลักสูตร

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) เพื่อให้ได้ข้อมูล ในการนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ต่อไป

2.4 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดครูให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ปณิธาน วรรณวัลย์ และอาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

จำปา สุขสว่าง. (2555). ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายแก่งสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

อาภรณ์ทิพย์ เชื้อข่าง. (2549). ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.